CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin ósmoklasisty**
Przedmiot:	**Język polski**
Forma/Formy arkusza:	OPOP-100-2006
Termin egzaminu:	Termin dodatkowy – lipiec 2020 r.
Data publikacji dokumentu:	7 lipca 2020 r.

Warszawa 2020

Uwagi:
Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.
Błąd rzeczowy dotyczący lektur obowiązkowych skutkuje przyznaniem 0 punktów.

Zadanie 1. (0–1)

Podstawa programowa 2012[1]		**Podstawa programowa 2017**[2]	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymagania ogólne**	**Wymagania szczegółowe**
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]. Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry *Mały Książę*

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
C

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 30 sierpnia 2012 r. poz. 977); II etap edukacyjny: klasy IV–VI.

[2] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356); II etap edukacyjny: klasy VII i VIII.

Zadanie 2. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymagania ogólne**	**Wymagania szczegółowe**
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]. Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry *Mały Książę*

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PF

Zadanie 3. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymagania ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry *Mały Książę*

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PF

Zadanie 4. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymagania ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry *Mały Książę*

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
B3

Zadanie 5. (0–2)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymagania ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry *Mały Książę*

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne wpisanie 5 liter w odpowiedniej kolejności.
1 pkt – poprawne wpisanie 3 liter w odpowiedniej kolejności.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
ECADB

Zadanie 6. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymagania ogólne**	**Wymagania szczegółowe**
		III. Tworzenie wypowiedzi. 6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry *Mały Książę*

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt
Efemeryczna róża nie interesowała geografa, ponieważ była kwiatem, a kwiaty są nietrwałe. Geograf interesował się tylko tym, co jest niezmienne.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów
Róża nie interesowała geografa, ponieważ była zwykłym kwiatem.

Zadanie 7. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymagania ogólne**	**Wymagania szczegółowe**
		III. Tworzenie wypowiedzi. 6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej [...].	Lektura obowiązkowa Antoine de Saint-Exupéry *Mały Książę*

Zasady oceniania
1 pkt – uczeń wyraża swoje stanowisko i poprawnie je uzasadnia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt
Moim zdaniem dalsza rozmowa z geografem nie potwierdziła początkowej opinii Małego Księcia. Mały Książę zorientował się, że geograf nie posiada żadnej wiedzy na temat własnej planety, mimo że jako uczony powinien się tym zajmować. Mały Książę był rozczarowany, że geograf, którego poznał, nie wykonuje pożytecznej pracy.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów
Po rozmowie z geografem Mały Książę zmienił zdanie na temat pracy Starszego Pana.

Zadanie 8. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 3) identyfikuje nadawcę […] wypowiedzi ([…] narratora […])		

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
B1

Zadanie 9. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 2) rozpoznaje w tekście […] równoważniki zdań […].		

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
A

Zadanie 10. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2. Samokształcenie i docieranie do informacji. Uczeń korzysta z informacji zawartych w […] słowniku wyrazów bliskoznacznych.	II. Kształcenie językowe. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych […].	2. Zróżnicowanie języka. Uczeń: 4) rozumie znaczenie homonimów.

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PF

Zadanie 11. (0–2)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
		I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.	Lektura obowiązkowa Charles Dickens *Opowieść wigilijna*
		III. Tworzenie wypowiedzi. 6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.

11.1. (0–1)
Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Opowieść wigilijna

11.2. (0–1)
Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt
Po spotkaniu z duchami główny bohater zmienił się. Stał się lepszym człowiekiem i nawiązał poprawne relacje ze swoim siostrzeńcem.

Zadanie 12. (0–2)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymagania szczegółowe**
		III. Tworzenie wypowiedzi. 6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia […] argumentów; 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego.

Zasady oceniania
2 pkt – wskazanie dwóch elementów graficznych i wyjaśnienie sensu każdego z nich w kontekście utworu Antoine'a de Saint-Exupéry'ego.
1 pkt – wskazanie jednego elementu graficznego i wyjaśnienie jego sensu w kontekście utworu Antoine'a de Saint-Exupéry'ego.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
Róża – główną bohaterką jest róża, która mieszka na planecie Małego Księcia.
Samolot – Pilot, którego spotkał Mały Książę, wylądował na pustyni, ponieważ jego samolot miał awarię.
Żmija – to żmija pomogła Małemu Księciu wrócić na jego planetę.
Kapelusz – Pilot w dzieciństwie malował węża, który połknął słonia i zadawał dorosłym zagadkę. Rysunek ten kojarzył się dorosłym z kapeluszem.
Latarnia – na jednej z planet mieszkał latarnik, którego praca polegała na tym, że codziennie gasił i zapalał latarnię.
Chłopiec – może on symbolizować Małego Księcia, głównego bohatera utworu, który był małym chłopcem.
Gwiazdy – są symbolem planet, po których wędrował Mały Książę. Symbolizują planetę Małego Księcia, z której będzie on uśmiechał się do Pilota.

Zadanie 13. (0–2)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 6) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia […] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne określenie tematu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście; zachowanie właściwego poziomu uogólnienia.
1 pkt – poprawne określenie tematu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście; zaburzony poziom uogólnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 punkty

Tematem tekstu Tadeusza Gadacza jest *znaczenie słowa honor*. Autor skupia się na *różnorodnym rozumieniu słowa honor na przestrzeni wieków* i dochodzi do wniosku, że *poczucie honoru jest ważne w życiu każdego człowieka.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Tematem tekstu Tadeusza Gadacza jest *honor*. Autor skupia się na *tym, co na temat honoru napisał Arystoteles* i dochodzi do wniosku, że *honor jest ważny dla każdego człowieka.*

Zadanie 14. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 6) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia […] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje […].

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
D

Zadanie 15. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia […] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje […].

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
FF

Zadanie 16. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia […] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje […].

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
FP

Zadanie 17. (0–3)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	III. Tworzenie wypowiedzi. 6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.

17.1. (0–1)
Zasady oceniania
1 pkt – poprawne wyjaśnienie cytatu.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt
Słowa te oznaczają, że człowiek zawsze powinien postępować honorowo, ponieważ jego sukcesy nie mają znaczenia, jeśli nie postępuje właściwie, nie osiąga ich, kierując się honorem.

17.2. (0–2)
Zasady oceniania
2 pkt – podanie tytułu i bohatera lektury obowiązkowej, poprawne uzasadnienie zilustrowane sytuacją z lektury.
1 pkt – podanie tytułu i bohatera lektury obowiązkowej oraz poprawne uzasadnienie bez przywołania sytuacji z lektury ALBO podanie bohatera lektury obowiązkowej oraz poprawne uzasadnienie zilustrowane sytuacją z lektury.
0 pkt – odpowiedź nie spełnia kryteriów na 1 punkt ALBO brak odpowiedzi.

Uwagi:
W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury, nie wskaże bohatera, ale uzasadnienie pozwala zidentyfikować bohatera, zdający otrzymuje maksymalnie 1 punkt.
W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury i bohatera, ale błędnie uzasadni swój wybór, otrzymuje 0 punktów.
W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie bohatera i tytuł lektury, ale nie uzasadni wyboru, otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 punkty
- Tytuł lektury: *Pan Tadeusz*
  Bohater: *Jacek Soplica*
  Uzasadnienie: *Jacek Soplica postąpił honorowo w momencie, kiedy został oskarżony o współpracę z wrogiem. Postanowił wtedy się zrehabilitować, został tajnym emisariuszem i pomagał przygotować powstanie na Litwie. W ten sposób odkupił swoje dawne przewinienia.*

Zadanie 18. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 8) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi.		

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
D

Zadanie 19. (0–2)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
		II. Kształcenie językowe. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych […].	1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń: 2) […] określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym.

19.1. (0–1)
Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
-ski

19.2. (0–1)
Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Formant ten tworzy przymiotnik, który określa jakąś cechę.

Zadanie 20. (0–1)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymaganie ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 1) rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach ([…] przydawka […]); 3) rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy ([...] przymiotnik […]) i wskazuje różnice między nimi.		

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
AC

Zadanie 21. (0–3)

Podstawa programowa 2012		Podstawa programowa 2017	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	**Wymagania ogólne**	**Wymaganie szczegółowe**
III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 5) tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: […] ogłoszenie […].	II. Kształcenie językowe. 5. Kształcenie umiejętności poprawnego […] pisania zgodnego z zasadami […] pisowni polskiej. III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi […] pisemnych.	2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi […].

Zasady oceniania

Treść i forma:

2 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty; uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy: kto ogłasza? komu ogłasza? co ogłasza? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa?
1 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto ogłasza? ORAZ/ALBO komu ogłasza? ORAZ/ALBO co ogłasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?
0 pkt	treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto ogłasza? ORAZ/ALBO komu ogłasza? ORAZ/ALBO co ogłasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:
1 punkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).
0 punktów – łącznie trzy lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).

UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:
1 punkt – łącznie nie więcej niż trzy błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).
0 punktów – łącznie cztery lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).

Przykładowe rozwiązania ocenione na 3 punkty
Samorząd Szkolny zawiadamia, że organizuje konkurs na projekt Kodeksu Honorowego Ucznia. Prace konkursowe należy składać w bibliotece szkolnej do dnia 28.05.2020 r. Najlepsze prace zostaną nagrodzone wartościowymi upominkami, a zwycięski projekt zostanie wpisany do statutu szkoły.
Zachęcamy do udziału w konkursie.

Samorząd Szkolny

ZASADY OCENIANIA WYPRACOWANIA

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator ocenia ją na 0 pkt. Nie sprawdza i nie zaznacza żadnych błędów w pracy. Egzaminator umieszcza dopisek – „Praca nie na temat”.
2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator przyznaje 0 pkt. Nie sprawdza i nie zaznacza żadnych błędów w pracy. Egzaminator umieszcza dopisek – „Brak odwołania do lektury obowiązkowej”.
3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator ocenia ją na 0 pkt.
4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), egzaminator przyznaje 0 pkt w każdym kryterium.
5. Jeżeli wypowiedź zawiera 180 wyrazów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: *realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyznaje 0 punktów.
6. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym

internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas egzamin z języka polskiego, w przypadku takiego ucznia, jest unieważniany.

7. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Uwaga: Liczone są wszystkie wyrazy: samodzielne i niesamodzielne.

Zadanie 22. (0–20)

Wybierz **jeden** z podanych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **rozprawkę** albo **opowiadanie**.
- W wypracowaniu odwołaj się do **wybranej lektury obowiązkowej**. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **200 wyrazów**.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu. Nie pisz na marginesie.

WYPRACOWANIE O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM

Napisz <u>rozprawkę</u>, w której rozważysz słuszność stwierdzenia, że w życiu warto naprawiać swoje błędy. W uzasadnieniu odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego.

Uwagi:

- Temat umożliwia sformułowanie tezy lub hipotezy oraz różnych argumentów dotyczących stwierdzenia, że w życiu warto naprawiać swoje błędy.
- Teza lub hipoteza musi być zgodna z poleceniem, wybraną lekturą obowiązkową oraz innym utworem literackim (może to być również druga lektura obowiązkowa).
- Argumenty muszą odnosić się do wybranych utworów literackich, ale nie mogą być ich streszczeniem.

Podstawa programowa 2012		**Podstawa programowa 2017**	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**	**Wymagania ogólne**	**Wymagania szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) określa temat i główną myśl tekstu; 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]. 3. Kształcenie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi,

			narodowymi, religijnymi, etycznymi [...]; 11) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty [...]. Zna lektury obowiązkowe.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	1. Wstępne rozpoznanie. Uczeń: 1) nazywa swoje reakcje czytelnicze [...]; 2) konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami; 3) wyraża swój stosunek do postaci. 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów. 3. Interpretacja. Uczeń: 1) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym. 4. Wartości i wartościowanie. Uczeń odczytuje wartości pozytywne [...] wpisane w teksty kultury [...].	II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.	5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.
III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; 5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...]; 6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...]; 7) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych.	III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych. 5. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych, dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.	1. Elementy retoryki. Uczeń: 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę; 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...]; 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności

			językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych); 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu […] tekstów argumentacyjnych; 5) odróżnia przykład od argumentu; 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego; 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie. 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] rozprawka [...].

Zasady oceniania

1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:
- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty niedotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy retoryczne

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:
- argumentacja w pracy jest wnikliwa
- argumenty są poparte właściwymi przykładami
- argumenty są przedstawione w sposób uporządkowany, np. są przedstawione od najbardziej do najmniej ważnego albo są zapisane w porządku argument – kontrargument.

5 pkt	• Pogłębiona argumentacja. • Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Powierzchowna argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. • Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	• Podjęta próba argumentowania. • Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:
- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Poprawność rzeczowa.
1 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:
- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:
- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	• Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. • Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:
- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków / Zakres środków	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne/odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste/ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 4 błędy językowe, należy przyznać 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

2 pkt	Nie więcej niż 3 błędy ortograficzne.
1 pkt	4–6 błędów ortograficznych.
0 pkt	7 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

1 pkt	Nie więcej niż 7 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	8 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

WYPRACOWANIE O CHARAKTERZE TWÓRCZYM

Temat 2.
Napisz <u>opowiadanie</u> o wspólnej przygodzie z bohaterem wybranej lektury obowiązkowej, podczas której jedno z was postąpiło honorowo. Wypracowanie powinno dowodzić, że bardzo dobrze znasz wybrany utwór.

Uwaga.
- Zdający pisze opowiadanie, w którym wykazuje się znajomością wybranej lektury obowiązkowej.
- Zdający w opowiadaniu uwzględnia następujące elementy: spotkanie z bohaterem lektury obowiązkowej, podczas spotkania zdający albo bohater literacki postąpili honorowo.
- Opowiadanie ma charakter twórczy, nie może być streszczeniem wybranej lektury obowiązkowej.

Podstawa programowa 2012		**Podstawa programowa 2017**	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**	**Wymagania ogólne**	**Wymagania szczegółowe**
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) określa temat [...] tekstu.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]. 3. Kształcenie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi [...]. Zna lektury obowiązkowe.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	1. Wstępne rozpoznanie. Uczeń: 2) konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami; 3) wyraża swój stosunek do postaci. 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów. 3. Interpretacja. Uczeń:	II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.	5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

	1) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym. 4. Wartości i wartościowanie. Uczeń odczytuje wartości pozytywne [...] wpisane w teksty kultury [...].		
III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 5) tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: opowiadanie [...]. 2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; 5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...]; 6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...]; 7) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych […].	III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych. 5. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.	1. Elementy retoryki. Uczeń: 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami [...]. 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi [...].

Zasady oceniania

1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:
- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty niedotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy twórcze

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:
- narracja w opowiadaniu jest konsekwentnie prowadzona
- wydarzenia są logicznie ułożone
- fabuła jest urozmaicona, np. czy zawiera elementy typowe dla opowiadania, takie jak zwroty akcji, dialog, puenta
- lektura wskazana w poleceniu została wykorzystana pobieżnie, czy w sposób ciekawy i twórczy.

5 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 6 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja. • Twórcze wykorzystanie treści lektury.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Prosta fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 4 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	• Narracja częściowo funkcjonalna. • Dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń. • Prosta fabuła.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:
- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Poprawność rzeczowa.
1 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:
- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:
- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	• Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. • Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:
- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków / Zakres środków	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne/odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste/ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 4 błędy językowe, należy przyznać 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

2 pkt	Nie więcej niż 3 błędy ortograficzne.
1 pkt	4–6 błędów ortograficznych.
0 pkt	7 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

1 pkt	Nie więcej niż 7 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	8 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

1. CHARAKTERYSTYKA BŁĘDÓW

Błędy rzeczowe

a) naruszenie poprawności rzeczowej – błędy zakłócające logikę wypowiedzi oraz błędy świadczące o nieznajomości tekstów, dotyczące rodzajów i gatunków literackich, tytułów, imion i nazwisk oraz bohaterów tekstów wskazanych w podstawie programowej;

b) usterki rzeczowe niewpływające na wywód argumentacyjny, koncepcję wypowiedzi pisemnej – pomyłki w nazwach własnych, w tym w nazwiskach i nazwach obcego pochodzenia, datach, niewłaściwe użycie pojęć, terminów, zniekształcanie cytatów.

Błędy językowe

a) fleksyjne

- **niewłaściwa postać wyrazu, np.**
  widnokręg zamiast *widnokrąg*
  kontrol zamiast *kontrola*
  wziąść zamiast *wziąć*
  włanczać zamiast *włączać*
- **niepoprawna odmiana wyrazu (niewłaściwa postać tematu fleksyjnego i/lub niewłaściwa końcówka fleksyjna), np.**
  diabłowi zamiast *diabłu*
  psowi zamiast *psu*
  ja rozumie/ę zamiast *ja rozumiem*
  w cudzysłowiu zamiast *w cudzysłowie*
- **nieodmienianie wyrazu, który ma swój wzorzec deklinacyjny, np.**
  Z przyjemnością przeczytałem komedię Aleksandra Fredro zamiast *Z przyjemnością przeczytałem komedię Aleksandra Fredry*

b) błędy składniowe

- **błędy w zakresie związku zgody, np.**
  Do pokoju wszedł Tomasz i Jacek zamiast *Do pokoju weszli Tomasz i Jacek*
  Przyszło czterdzieści trzy osoby zamiast *Przyszły czterdzieści trzy osoby*
- **błędy w zakresie związku rządu, np.**
  bronić ojczyznę zamiast *bronić ojczyzny*
  rozróżniać prawdę od fałszu zamiast *rozróżniać prawdę i fałsz*
  mniejszy jak ty zamiast *mniejszy niż ty* albo *mniejszy od ciebie*
- **błędy w użyciu przyimków i wyrażeń przyimkowych, np.**
  przed i po obiedzie zamiast *przed obiadem i po obiedzie*
  na tygodniu zamiast *w tygodniu*
  jechać do Białorusi zamiast *jechać na Białoruś*
- **niepoprawne konstrukcje z imiesłowowym równoważnikiem zdania, np.**
  Czytając takie reportaże, łzy napływają same do oczu zamiast *Kiedy czyta się takie reportaże, łzy same napływają do oczu*
  Mając cztery lata, mama kupiła mi rower zamiast *Kiedy miałem cztery lata, mama kupiła mi rower*
- **konstrukcje niepoprawne pod względem szyku, np.**
  Mały Książę podróżował, żeby poznać przyjaciela, po planetach zamiast *Mały Książę podróżował po planetach, żeby poznać przyjaciela*
  Bohaterski Odyseusz by oddał życie za towarzyszy swych zamiast *Bohaterski Odyseusz oddałby życie za swych towarzyszy*

- **nadużycie konstrukcji biernych, np.**
  Mam dużo książek przeze mnie przeczytanych zamiast *Mam dużo książek, które przeczytałem*
- **brak umiejętności wyznaczania granicy zdania, „potoki" składniowe, np.**
  Mój kolega Jacek opowiadał. Mi swoje przeżycia zamiast *Mój kolega Jacek opowiadał mi swoje przeżycia*

c) leksykalne

- **użycie wyrazów w niewłaściwym znaczeniu, np.**
  Sformułowano oddział wojska zamiast *Sformowano oddział wojska*
  Kobiety były otaczane powszednią czcią zamiast *Kobiety były otaczane powszechną czcią*
- **mylenie znaczeń wyrazów podobnych brzmieniowo i morfologicznie, np.**
  efektowny i efektywny
  integrować i ingerować
  adaptować i adoptować
- **posługiwanie się pleonazmami, np.**
  fakt autentyczny
  rokować nadzieję
  akwen wodny
  okres czasu
- **naruszenie łączliwości wyrazu, np.**
  odnieść porażkę zamiast *ponieść porażkę*
  wyrządzać straty zamiast *powodować straty*
- **nadużywanie wyrazów modnych i zapożyczeń, np.**
  kreować, *hop*, *trend*, *lunch*

d) frazeologiczne

- **łączenie elementów dwóch i więcej związków frazeologicznych, przekształcanie związków frazeologicznych, zmienianie ich znaczeń, np.**
  Janka to odpowiedzialna koleżanka, zawsze umywa ręce od wszystkiego zamiast *Janka to nieodpowiedzialna koleżanka, zawsze umywa ręce od wszystkiego*
  Polscy rycerze wyszli ofiarną ręką ze starcia z wrogami zamiast *Polscy rycerze wyszli obronną ręką ze starcia z wrogami*
  dolać oliwy zamiast *dolewać oliwy do ognia*
  ciężki/trudny orzech do zgryzienia zamiast *twardy orzech do zgryzienia*

e) słowotwórcze

- **budowanie formacji niezgodnie z polskimi modelami słowotwórczymi, np.**
  spec grupa zamiast *grupa specjalna*
  sport telegram zamiast *telegraficznie o sporcie*
- **zastosowanie niewłaściwego formantu lub niewłaściwej podstawy słowotwórczej, np.**
  głupiość zamiast *głupota*
  eurosejm zamiast *europarlament*

f) stylistyczne

- **mieszanie stylów, np. używanie słownictwa potocznego w sytuacjach publicznych, np.**
  Jan Kochanowski to gostek, którego utworów dzisiaj już nikt nie rozumie
- **stosowanie skrótów myślowych, np.**
  Santiago mieszkał w starej chacie na skraju ubóstwa
  W mieście panuje tylko smutek i radość zaczerpnięte z dzieł Chopina

- **ubóstwo słownictwa, np.**
  Ta sukienka mogłaby być nawet taka, jak o tam, tamta
  Pogoda jest taka, jaka jest
  Ten bohater był taki, że oni go tak traktowali
- **nadużywanie zaimków, np.**
  Tak jak pisał Pelc, Szekspir wziął trochę tego, co już było, dodał coś od siebie i powstało coś nowego
- **stylizacja językowa niemająca uzasadnienia w treści i charakterze stylowym wypowiedzi, np.**
  Mały Książę był zły, wszakże nie mógł znaleźć przyjaciela

Błędy ortograficzne

- **używanie niewłaściwych liter i połączeń literowych w zapisie, np.**
  mruwka, *ieść*, *husteczka*, *pożądny*
- **niewłaściwa pisownia łączna lub rozdzielna, np.**
  codzień, *w prost*, *jasno zielony*, *z nie ukiem*
- **niewłaściwe używanie wielkich i małych liter w nazwach własnych i pospolitych, np.**
  Jan z czarnolasu, *Wybrzeże kości słoniowej*, *w miniony Czwartek*

Błędy interpunkcyjne

- **brak właściwego znaku interpunkcyjnego, np.**
  Kiedy pada deszcz lubię słuchać wesołej muzyki.
- **zbędne użycie znaku interpunkcyjnego, np.**
  Nad Morzem Bałtyckim, *jest wiele dzikich plaż.*

Błędy graficzne

- **nieczytelny zapis, przestawienie liter niebędące błędem językowym**

2. KRYTERIA OCENY PRAC UCZNIÓW ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ

Za błędy ortograficzne w przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się uznaje się:
- **błędy w zapisie wyrazów z *u – ó, ż – rz, h – ch***
- **łamanie zasady pisania wielką literą na początku zdania.**

Do błędów graficznych w pracach uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się zalicza się:
- **dodawanie, opuszczanie, przestawianie liter, sylab lub całych wyrazów**
- **mylenie liter**
  - ✓ o podobnym kształcie (*a – o*, *l – ł – t*, n – *r*, *m – n*, *u – w*, *e – ę*, *a – ą*, *i – j, u – y*)
  - ✓ dużych i małych (z wyjątkiem początku zdania)
  - ✓ rzadziej używanych (*h – H*, *f – F*, *L – F*)
  - ✓ odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie (*b – p*, *d – t*, *w – f*, *g – k*, *dz – c*, *sz – s*, *i – y*, *ę – em – en*, *ą – om– on*, *ś – ź*, *ć* – dź)
  - ✓ różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej (*p – b*, *d – b*) lub poziomej (*m – w*, *n – u*, *b – p*, *d – g*, *p – g*)
- **ominięcie drobnych elementów graficznych, w tym**
  - ✓ oznaczania miękkości nad literami
  - ✓ kropek (*dż*, *ż*, *i*, *j*)
  - ✓ „ogonków” przy literach *ą* lub *ę* i kreski (wężyka) przy literach *ó*, *t* lub *ł*
- **błędy dotyczące podziału wyrazu**
- **utratę dźwięczności lub zbędne udźwięcznienie (*kóska* zamiast *kózka*, *proźba* zamiast *prośba*)**
- **błędy wynikające ze schematycznego stosowania zasad ortografii, np. startóje bo startować.**

3. SPOSOBY OZNACZANIA BŁĘDÓW

Rodzaj błędu	Graficzny sposób oznaczenia	Przykład	Literowy sposób oznaczenia
błąd językowy (fleksyjny, składniowy, leksykalny, frazeologiczny, słowotwórczy)	podkreślenie linią prostą	*Należy ufać przyjacielom.*	jęz.
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	*Marek √ rowerem.*	jęz.
błąd ortograficzny	otoczenie słowa kołem	*Słońce gżeje.*	ort.
błąd interpunkcyjny	znak *X* w miejscu brakującego znaku przestankowego lub niepoprawnej interpunkcji	*Obiecał X że napisze list.*	int.
błąd językowy i ortograficzny w jednym słowie	podkreślenie linią prostą i otoczenie słowa kołem	*Należy ufać pżyjacielom.*	jęz./ort.
błędy logiczne	podkreślenie linią falistą	*Włożyłem kurtkę, bo było gorąco.*	log.
fragment nie na temat	objęcie nawiasami kwadratowymi	[*Fragment odbiegający od tematu.*]	tem.
błąd graficzny	podkreślenie dwiema liniami	*Słońce śweci.*	graf.
błąd rzeczowy			rzecz.